

Majandus ja kommunikatsiooniministri määruse „Veeteenuse hinna kehtestamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

Sissejuhatus ja määruse eesmärk

Määrus kehtestatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 16 lõigete 9 ja 10 alusel.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 16 lõike 10 kohaselt kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister määrusega veeteenuse hinna kehtestamise tingimused ja korra, lähtudes käesolevas lõikes sätestatud alustest. Majandus ja kommunikatsiooniministri määruse „Veeteenuse hinna kehtestamise tingimused ja kord“ eesmärgiks on kehtestada alused, millest Konkurentsiamet peab lähtuma juhul, kui otsustab kasutada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse temale antud õigust kehtestada vee-ettevõtjale ajutine veeteenuse hind.

Eelnõu sisu

Monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seadusega on muudetud kaugkütteseadust, ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniseadust ning karistusseadustikku, eesmärgiga tagada suurem tarbijate kaitse suhetes universaalteenust pakkuvate ja turgu valitsevate ettevõtjatega ning kindlustada toimiv regulatsioon kaugkütte ja veeteenuse hindade osas. Ühe meetmena nimetatud eesmärgi saavutamiseks on monopolide hinnapiirangute kehtestamise seaduses ette nähtud Konkurentsiameti õigus kehtestada soojusettevõtjale või vee-ettevõtjale ajutised hinnad, mida on võimalik kasutada erakorralise meetmena juhul, kui ettevõtja hinnaregulatsioonile ei allu.

Vee-ettevõtjale ajutiste hindade kehtestamise võimalus on ette nähtud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 16 lõigetes 9 ja 10. Sarnaselt sätestavad soojusettevõtjale ajutiste hindade kehtestamise võimaluse kaugkütteseaduse § 9 lõiked 10¹ ja 10². Vaatamata regulatsiooni analoogilisusele on oluline märkida erinevust soojuse ja veeteenuse ajutiste hindade kehtestamise vahel. Ajutise soojuse müügi hinna kehtestamine tuleb kõne alla eelkõige juhul, kui sisendhinnad (eelkõige kütuse hind) langevad ja soojusettevõtja ei vii oma rakendatavat hinda seaduse nõuetega vastavusse. Veeteenuse osas on aga tegemist *ultima ratio* rakendussätetega, mis peavad tagama ülemineku uuele hinnaregulatsioonile juhul, kui seaduses sätestatud muud vahendid nagu sunniraha rakendamise võimalus, väärteo- või kriminaalmenetlus ei võimalda seda saavutada.

Eelnõu kohaselt koosneb määrus „Veeteenuse hinna kehtestamise tingimused ja kord“ neljast paragrahvist. Määruse juurde kuulub Lisa „Juhendmaterjal ajutise veeteenuse hinna kehtestamiseks“, mis koosneb viiest paragrahvist.

Määruse paragrahv 1- Eesmärk ja ulatus

Määruse §-s 1 on sätestatud määruse eesmärk ja ulatus, mille kohaselt on Konkurentsiametil õigus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse alusel kehtestada vee-ettevõtjale ajutine veeteenuse hind käesolevas määruses ettenähtud korras ja viisil.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 16 lõiked 9 ja 10 sätestavad Konkurentsiameti õiguse kehtestada vee-ettevõtjale ajutise veeteenuse hinna olukorras, kus vee-ettevõtja rakendab hindu, mis ei vasta seaduse nõuetele ja on jätnud Konkurentsiameti ettekirjutuse täitmata. Sellisel juhul peab Konkurentsiamet kaalutusõiguse alusel hindama vajadust kehtestada vee-ettevõtjale kohustuslik veeteenuse hind ilma vee-ettevõtja poolse kooskõlastus taotluseta. Ajutise veeteenuse hinna kehtestamine toimub käesolevas määruses sätestatud tingimustel ja korras, võttes aluseks vee-ettevõtja kehtiva hinna struktuuri, ettekirjutuse tegemise aastale eelnenud majandusaasta põhjendatud kulud ja põhjendatud tulukuse määra hinna kehtestamise ajal. Konkurentsiameti poolt kehtestatud hind kehtib seni, kuni vee-ettevõtja kooskõlastab uue veeteenuse hinna Konkurentsiametiga.

Seadusest tulenevalt saab Konkurentsiamet kehtestada ajutise veeteenuse hinna üksnes enda regulatsiooni alla kuuluvatele vee-ettevõtjatele. Vee-ettevõtjad, kelle hinna kooskõlastamine kuulub üldkorras kohaliku omavalitsuse pädevusse ning muud veeteenuse osutajad, kes ei ole kohaliku omavalitsuse poolt vee-ettevõtjaks määratud, jäävad antud määruse tähenduses vee-ettevõtja mõiste alt välja ning neile ajutist veeteenuse hinda kehtestada ei saa. Konkurentsiamet võib seaduse alusel kehtestada vee-ettevõtja poolt klientidele või teisele vee-ettevõtjale osutatava ajutise veeteenuse hinna, mis katab ühte või mitut ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lõikes 1 loetletud tasudest, mis kuuluvad veeteenuse hinna hulka. Hinna kehtestamise regulatsioon ei laiene liitumistasule.

Menetlusnorme ajutise veeteenuse hinna kehtestamiseks ei ole seaduses ette nähtud. Hinna kehtestamise kord kehtestatakse määrusega, arvestades veeteenuse hinnaregulatsiooni üldise menetluse kohta sätestatut.

Määruse paragrahv 2- Mõisted

Määruse §-s 2 sätestatakse määruses ja Lisas kasutatavad mõisted.

Määruse paragrahv 3- Ajutise veeteenuse hinna kehtestamise kord

Määruse §-s 3 sätestatakse ajutise veeteenuse hinna kehtestamise menetlus.

Konkurentsiametil tekib kaalutusõigus hinna kehtestamise otsustamiseks, kui vee-ettevõtja osutab veeteenust hinnaga, mis ei vasta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lõikes 2 sätestatud tingimustele, kusjuures vee-ettevõtja on jätnud täitmata Konkurentsiameti ettekirjutuse tema poolt rakendatava hinna seadusega kooskõlla viimiseks. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lg 2 näeb ette veeteenuse hinnakujunduse alused, sealhulgas kulupõhisuse ja põhjendatud tulukuse nõuded. Kuna ajutise veeteenuse hinna kehtestamine on äärmuslik abinõu, siis enne selle rakendamist peab Konkurentsiamet kaaluma teisi seadusest tulenevaid võimalusi ettekirjutuse täitmise tagamiseks. Selliste meetmete hulka kuuluvad sunniraha rakendamine, väärteomenetlus ja kriminaalmenetlus. See aga ei tähenda, et Konkurentsiamet ei saa mingil juhul hinda kehtestada enne, kui kõik muud seaduses sätestatud meetmed on ammendatud. Konkurentsiametil on kaalutusõigus valida üksikjuhu asjaoludel kõige sobivam meede. Kui näiteks ilmneb, et vee-ettevõtja ei kavatse hoolimata tema suhtes alustatud haldus-, väärteo- või kriminaalmenetlusest hoolimata oma rakendatavat hinda seadusega kooskõlla viia, siis ei pea Konkurentsiamet ootama kuni nimetatud

menetluste lõpuni, vaid võib kehtestada vee-ettevõtjale ajutise veeteenuse hinna, mis jõustub vee-ettevõtja vastuseisust sõltumata.

Ajutise veeteenuse hinna kehtestamise menetlus algab hinna kehtestamise hoiatusega. Kui pärast vee-ettevõtjale tehtud ettekirjutust on asjaolud muutunud või Konkurentsiamet peab vajalikuks esitada hinna kehtestamisele täiendavad põhjendused, siis lisatakse need hinna kehtestamise hoiatusele ja saadetakse vee-ettevõtjale, määrates vastamiseks tähtaja vastavalt uue materjali osakaalule hoiatuses võrreldes vee-ettevõtjale tehtud ettekirjutusega. Nimetatud tähtaja jooksul on vee-ettevõtjal õigus esitada hinna kehtestamise menetluses oma seisukoht ja teha põhjendatud ettepanek täiendavate konsultatsioonide läbiviimiseks. Tegemist on vee-ettevõtjale ärakuulamisõiguse võimaldamisega ning teiselt poolt ka võimalusega nõuda vee-ettevõtjalt täiendavat teavet ja selgitusi. Juhul, kui Konkurentsiamet ei pea täiendava informatsiooni kogumist vajalikuks või kui vee-ettevõtja nõutud teavet tähtaegselt ei väljasta, on Konkurentsiametil õigus konsultatsioonid lõpetada, saates vee-ettevõtjale sellekohase teate. Pärast seda peab Konkurentsiamet otsustama, kas hind kehtestada või mitte. Otsus tehakse sama tähtaja jooksul nagu on ettenähtud hinnataotluse kooskõlastamisele hinnaregulatsiooni menetluses.

Tähtaja kulgema hakkamine on seotud kolme alternatiivse alusega Konkurentsiameti valikul. Konkurentsiameti otsuse tähtaega loetakse vee-ettevõtjale vastamiseks määratud tähtajast või selle pikendamise korral uuest tähtajast või kui on alustatud konsultatsioone, siis nende lõppemisest. Juhul, kui vee-ettevõtja ei ole Konkurentsiameti määratud tähtajaks vastanud või nõutud teavet esitanud, siis on Konkurentsiametil võimalik vastamise tähtaega pikendada ja sellevõrra pikeneb ka otsustamise tähtaeg. Samas on Konkurentsiametil õigus mitte jääda ootama vee-ettevõtjalt täiendavat teavet ja selgitusi ja/või alustatud konsultatsioonid igal ajal lõpetada, kui vee-ettevõtjale on ärakuulamisõigus võimaldatud ja Konkurentsiamet jõuab otsusele ilma täiendava informatsioonita. Seega on Konkurentsiametile tagatud piisavad võimalused, et vältida menetluse tahtlikku venitamist vee-ettevõtja poolt.

Ajutise veeteenuse hinna kehtestamise menetluses tuleb vahet teha hinna kehtestamise otsuse kättetoimetamisel ja hinna avalikustamisel. Ajutine veeteenuse hind jõustub üldkorras alates hinna kehtestamise otsuse kättetoimetamisest vee-ettevõtjale, kui otsuses ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Haldusakti kättetoimetamine toimub haldusmenetluse seaduse järgi kas postiga, elektrooniliselt või Konkurentsiameti poolt allkirja vastu kätteandmise teel. Pärast otsuse kättetoimetamist avalikustatakse hind Konkurentsiameti veebilehel. Ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel on tegemist erandliku olukorraga, millele ei laiene hinna kehtestamise üldine kord, s.h hinna kehtestamise teate avalikustamine ajalehes ja 30-päevane etteteatamistähtaeg. Lisaks on Konkurentsiametil õigus avalikustada hinna kehtestamise otsus, millest on välja jäetud ärisaladused. Hinna kooskõlastamise otsused üldjuhul avalikustamisele ei kuulu, kuid ajutise veeteenuse hinna kehtestamise puhul võib eeldada üldsuse kõrgendatud huvi vee-ettevõtja majandustegevuse ja põhjuste vastu, mis on viinud hinna kehtestamiseni.

Ajutise veeteenuse hinna vaidlustamine ei anna alust hinna kehtestamise otsuse peatamiseks ega välista vee-ettevõtja klientide õigust lähtuda kehtestatud hinnast. See ei tähenda, et esialgse õiguskaitse kohaldamine halduskohtumenetluses oleks välistatud, kuid ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel on ootuspärane, et vee-ettevõtja selle ka vaidlustab. Hinna kehtestamine eeldab, et vee-ettevõtja ja Konkurentsiameti vahel on lahendamatuks osutunud vaidlus hinna põhjendatuse küsimuses. Seega on tõenäoline, et vee-ettevõtja temale

kehtestatud hinnaga ei nõustu. Kuni kohtulahendi jõustumiseni tuleks üldjuhul lähtuda eeldusest, et hinna kehtestamise otsus on õiguspärane. Vastasel korral jäävad vee-ettevõtja kliendid ebakindlasse olukorda, kus pole selge, milline hind kehtib ja millest tuleks arvete tasumisel lähtuda.

Määruse paragrahv 4- Ajutise veeteenuse hinna kehtestamise tingimused

Määruse §-s 4 täpsustatakse tingimused, millest lähtuvalt toimub ajutise veeteenuse hinna kehtestamine Konkurentsiameti poolt.

Määruse paragrahvis 3 on toodud vee-ettevõtja tegevusest või tegevusetusest lähtuvad eeltingimused, mille samaaegsel esinemisel tekib Konkurentsiametil kaalutusõigus hinna kehtestamise otsustamiseks. Määruse paragrahvis 4 täpsustatakse tingimused, millest lähtuvalt toimub hinna kehtestamine Konkurentsiameti poolt. Ajutise veeteenuse hinna kehtestamine eeldab oluliselt üksikasjalikumat reeglistikku kui ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse §-s 14 sätestatud hinna kehtestamise üldised alused. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lg 9 alusel kehtestab ja avalikustab Konkurentsiamet veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted. Ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel peab olema selge, mis osas ja milliste erisustega veeteenuse hinna kehtestamise üldised meetodilised alused rakenduvad ajutise veeteenuse hinna kehtestamise korral. Seetõttu tuleb hinna kehtestamise tingimused täpsustada meetodika tasemel. Lähtuvalt volitusnormist ja arvestades hinna kehtestamise üldsätteid sätestatakse ajutise hinna kehtestamise meetodilised alused juhendmaterjalis, mis on vormistatud määruse lisana. Juhendmaterjal omab määrusega võrdset õiguslikku jõudu ning on ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel kohustuslik kõigi normiadressaatide suhtes. Määrus ega juhendmaterjal ei sisalda seadusest mittetulenevaid tingimusi, vaid üksnes kohandab hinna kehtestamise üldised alused ajutise hinna kehtestamise erisustele.

Määruse Lisas on kehtestatud juhendmaterjal ajutise veeteenuse hinna kehtestamiseks

Juhendmaterjal ajutise veeteenuse hinna kehtestamiseks sätestab ajutise veeteenuse hinna kehtestamise meetodilised alused ja erisused võrreldes veeteenuse kooskõlastamise soovitusliku meetodikaga.

Määruse Lisa paragrahv 1 - Kulude eristamine

Määruse eelnõu Lisa § 1 eesmärgiks on tagada hinnakujunduse läbipaistvus ja vee-ettevõtja toote või teenuse hinna mõistlik suhe toote või teenuse väärtusesse ning välistada tegevusalade ristsubsideerimine. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 7² kohaselt on vee-ettevõtjal täiendavad kohustused raamatupidamises eraldi arvestuse pidamiseks iga toote või teenusega seotud kulude ja tulude kohta, et muuta vee-ettevõtja hinnakujundus võimalikult läbipaistvaks ja võimaldada tulemuslikku hinnaregulatsiooni. Määruse eelnõu Lisas §-s 1 on täpsustatud, kuidas Konkurentsiamet lähtub nimetatud raamatupidamise erisusest ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel. Lisaks on sätestatud, et vajadusel on Konkurentsiametil õigus vee-ettevõtjalt mõistliku tähtaja jooksul küsida täiendavat teavet (Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14² lõigetest 7 ja 9), kui see osutub vajalikuks

ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel. Selleks, et välistada olukord, kus seaduse rikkumine jätkub ja vee-ettevõtja ei esita Konkurentsiametile nõutud teavet on Konkurentsiametil õigus kehtestada ajutine veeteenuse hind, lähtudes temale teadaolevast informatsioonist.

Konkurentsiameti õigus nõuda ja koguda hinna seaduslikkuse kontrollimiseks vajalikku teavet ning sellele vastavad vee-ettevõtja kohustused on sätestatud ÜVVKS § 14² lõigetes 7-9 ning § 15⁴ lõikes 3. Ajutise veeteenuse hinna kehtestamine peab olema võimalik ka juhul, kui vee-ettevõtja keeldub igasugusest koostööst ja varjab oma dokumente. Sellisel juhul on Konkurentsiametil õigus lähtuda hinna kehtestamisel talle teadaolevast teabest.

Määruse Lisa paragrahv 2 – Ajutise veeteenuse hinda arvatavad tegevuskulud

Määruse eelnõu Lisa § 2 eesmärgiks on täpsustada tegevuskulud, mis loetakse põhjendatuks ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel.

Ajutise veeteenuse hinda lülitatavate põhjendatud kulude kindlaksmääramine toimub hinna kehtestaja poolt Lisas esitatud juhendmaterjali ning kaalutusõiguse alusel.

Ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel lähtutakse vee-ettevõtjale ettekirjutuse tegemise aastale eelnenud majandusaasta (edaspidi arvestusperiood) põhjendatud kuludest ja hinna kehtestamise ajal kehtivast põhjendatud tulunormist. Hinna kehtestamisel lähtutakse vee-ettevõtja kehtivast hinnastruktuurist. Seadusest tulenevalt ei saa Konkurentsiamet kehtestada ajutist veeteenuse hinda lähtuvalt arvestusperioodi kuludest ja saadud ärikasumist, vaid peab eelnevalt analüüsima arvestusperioodi kulusid selgitades välja, millised vee-ettevõtja poolt kajastatud kulud on otseselt seotud kehtestatava hinnaga ning kas kulud vastavad osutatud teenuste mahule.

Lisa § 2 on loetletud kulud, mida ei loeta põhjendatuks ja hindadesse ei lülitata (näiteks finantskulud, mittepõhitegevusega seotud kulud jne). Nimetatud kulusid ei arvestata hinna, sest need ei ole seotud vee-ettevõtja põhitegevusega või on nende kulude tekkimist võimalik vältida. Oluline on rõhutada, et ajutisse veeteenuse hinda arvatakse tegevuskulud, mida Konkurentsiamet peab arvestusperioodi hinna analüüsis põhjendatuks. Kulude põhjendatuse hindamisel lähtutakse vee-ettevõtja olemasolevate klientide teenindamiseks vajalikest kuludest, mitte prognoosidest tulevikus liituvate tarbijate teenindamiseks vms. Seejuures ei võeta arvesse ka kulusid, mis on suunatud tulevikus liituvate tarbijate teenindamiseks (näiteks uute trasside väljaehitamine ilma, et uusi tarbijaid liituks).

Konkurentsiamet analüüsib arvestusperioodi tegevuskulude põhjendatust ja lülitab ajutise veeteenuse hinda üksnes põhjendatud kulud ulatuses, millega on tagatud veeteenuse osutamine. Juhul kui arvestusperioodi tegevuskulud ei ole põhjendatud kasutab Konkurentsiamet oma kaalutlemisõigust ja analüüsib arvestusperioodi põhjendatud kulusid kasutades erinevaid kulude analüüsi meetodeid milleks on: kulude dünaamika jälgimine ajas, erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sh. eksperthinnangud) ja võrdlust sarnaste vee-ettevõtjate statistiliste andmetega.

Määruse Lisa paragrahv 3 – Reguleeritav vara ja kapitalikulu

Määruse eelnõu Lisa § 3 eesmärgiks on täpsustada, kuidas toimub varade ja kapitalikulu arvestus.

Reguleeritav vara on reguleeritavas tegevuses kasutatav põhivara ja käibekapital. Lisaks eeltoodud reguleeritava vara mõistele on esitatud ka reguleeritava vara hulka mittearvatavate varade loetelu. Reguleeritava vara hulka ei arvestata põhivarasid,

- mida ei kasutata veeteenuse osutamisel (mittepõhitegevuses kasutatav vara, finantsinvesteeringud tütarfirmadesse, luhtunud vara jne);
- mille soetamisel ei ole vee-ettevõtjale kulu tekkinud (põhivara üleshindlus);
- mille soetamine on kaetud sihtotstarbelistest vahenditest (sihtfinantseerimise teel soetatud vara, liitumistasude eest soetatud varad);
- mille kasulik eluiga on määramata pikkusega juhul, kui ennustatava tuleviku jooksul ei ole ette näha antud varaobjekti poolt raha genereerimise lõppemist (immateriaalne põhivara: firmaväärtus ehk *goodwill*).

Käibekapitaliks arvestatakse 5% arvestusperioodil osutatud veeteenuse müügitulust, kuid seejuures ei arvestata kontserni vertikaalselt integreeritud teiste ettevõtete sisekäivet.

Ajutise veeteenuse hinna läbipaistvuse tagamiseks kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel vara bilansilist jääkmaksumust arvestusperioodi lõpus. Erandiks on olukord, kus pärast 31.12.2009 on teostatud ettevõtja raamatupidamises kajastatud põhivara ümberhindlusi ja/või oluliselt muudetud põhivara kuluminorme või kui põhivara kuluminormid ei vasta selle kasulikule elueale, siis teostatakse reguleeritava vara ja kapitali kulu arvestus vastavalt § 3 lõikes 13 sätestatule.

Sellisel juhul teostatakse reguleeritavate varade arvestus (teostatakse korrigeerimine põhivara väärtuses) ja määratakse kapitalikulu arvestamiseks põhjendatud kuluminorm vastavalt Lisa § 3 lõikele 13. Reguleeritavate varade arvestuse käigus eelnimetatud juhul, jagatakse põhivara enne 31.12.2009 soetatud põhivaraks ehk enne piiraastat soetatud põhivaraks ning uueks põhivaraks ehk pärast piiraastat soetatud põhivaraks. Kui ilmneb, et nii enne kui ka pärast piiraastat soetatud põhivara hulgas on vara, mida ettevõtja tegelikult ei kasuta majandustegevuse teostamiseks või kui ilmneb, et põhivara kapitalikulunormid ei ole põhjendatud, teostatakse nii põhivara väärtuses kui ka kapitalikulunormides korrigeerimine. See tähendab, et põhivara hinnatakse ja määratakse kapitalikulu arvestamiseks põhjendatud kuluminorm. Enne piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kapitalikulu tema jääkmaksumuse alusel, pärast piiraastat soetatud põhivarale arvestatakse kapitalikulu selle soetusmaksumuse alusel. Seejuures kehtestatakse põhivarale kapitalikulunormi(d), mille alusel toimub hindadesse lülitatava kapitalikulu arvestus. Pärast piiraastat soetatud põhivara kapitalikulunormide määramisel võetakse aluseks keskkonnaministri 01.07.2009.a määrusele nr 34 lisa 2 "Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõjude eelhindangu koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile" p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

Kapitalikulu arvestatakse üksnes reguleeritud vara hulka arvestatud amortiseeruvalt põhivaralt.

Määruse Lisa paragrahv 4 – Põhjendatud tulukus

Määruse eelnõu Lisa § 5 eesmärgiks on täpsustada, kuidas toimub põhjendatud tulukuse arvestus.

Põhjendatud tulukus arvutatakse kogu reguleeritavalt varalt (sealhulgas ka mitteamortiseeruvalt põhivaralt, milleks on maa) põhjendatud tulunormi rakendamisel vastavalt Lisa § 5 esitatud valemile. Samaselt teiste Euroopa riikide olulist vahendit omavate regulatsiooni all olevate ettevõtete tulunormile, sätestatakse ka määruses vee-ettevõtja tulunormile piirang. Piirang on vajalik selleks, et kaitsta turuosalisi olulist vahendit omava vee-ettevõtja ebamõistlike kasuminõuete eest.

Põhjendatud tulunorm võrdub kaalutud keskmise kapitali hinnaga (*WACC*), mille arvutamisel võetakse arvesse omakapitali ja võlakapitali hinnad ja osakaalud vastavalt esitatud valemile. Võõrkapitali ja omakapitali määratud osakaal on kehtestatud eesmärgiga suunata vee-ettevõtjaid kasutama rohkem odavamalt võõrkapitali. Samas on piiratud võõrkapitali liialt ulatuslikku kaasamist, sest liiga kõrge võõrkapitali osakaal seab ohtu ettevõtja finantsilise stabiilsuse. Võõrkapitali hinna aluseks on võetud riigi võlakirjade puudumisel pikemad perioodilised rahaturu intressitasemed, riigirisk ja ettevõtte riskipreemia. Omakapitali hind arvutatakse *CAPM* (*capital asset pricing model*) alusel võttes arvesse vee-ettevõtja riskivaba tulumäära, riigiriski preemiat ning tururiski preemiat ja beetakordajat. Viimased arvutatakse võttes arvesse Euroopa ja/või USA reguleeritavate ettevõtjate keskmiseid näitajaid. (Täpsemad juhised põhjendatud tulunormi kujunemise kohta koos täiendavate selgitustega avaldab Konkurentsiamet iga-aastaselt oma veebilehel.)

Määruse Lisa paragrahv 5 – Lubatud müügitulu ja hinna arvutamine

Määruse eelnõu Lisa § 5 eesmärgiks on täpsustada, kuidas toimub lubatud müügitulu ja ajutise veeteenuse hinna arvutus põhjendatud kulude ja tulukuse alusel.

Ajutise veeteenuse hinna arvutamise aluseks on lubatud müügitulu. Lubatud müügitulu leitakse põhjendatud tegevuskulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse summana. Selleks, et arvutada vee-ettevõtja poolt pakutava iga erineva veeteenuse tasu, jagatakse lubatud müügitulu veeteenuse hinnas sisalduvate tasude vahel (veeteenuse hind ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lg 1 tähenduses) lähtuvalt arvestusperioodil laekunud veeteenuse tasude proportsioonist kogu osutatud veeteenuse käibesse. Ajutine veeteenuse tasud saadakse vastava veeteenuse hinna lubatud müügitulu jagamisel arvestusperioodil osutatud vastava veeteenuse tasu müügimahuga.

Eelnõu kooskõla Euroopa Liidu õigusega

Eelnõul ei ole vahetut puutumust Euroopa Liidu õigusega.

Määruse mõju

Määruse jõustumisel tekib Konkurentsiametil võimalus kehtestada vee-ettevõtjale rakendamiseks kohustuslik ajutine veeteenuse hind. Ajutise veeteenuse hinna kehtestamine on 1.11.2010 jõustuva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse rakendussätetes ette nähtud

äärmusliku võimalusena ning mõeldud rakendamiseks juhul, kui muud seaduses sätestatud meetmed ei osutu tulemuslikuks, et sundida vee-ettevõtjat täitma oma seaduses sätestatud kohustusi seadusega kooskõlas oleva hinna kehtestamiseks.

Ajutise veeteenuse hinna kehtestamisega kaasneb vee-ettevõtja ettevõtlusvabaduse intensiivne riive. Ajutine hind kehtestatakse ilma vee-ettevõtja hinnataotluseta ja lähtuvalt Konkurentsiameti poolt vee-ettevõtjale tehtud ettekirjutuse aastale eelneva majandusaasta (nn arvestusperiood) põhjendatud kuludest. Seadusest tulenevalt ei pruugi ajutine veeteenuse hind seega alati katta vee-ettevõtja kõiki tegelikke kulusid, mida võiks küll hinna kehtestamise ajal lugeda põhjendatuks, kuid mis ei sisaldunud arvestusperioodi kuludes ega ole seetõttu käsitletavad kui arvestusperioodi põhjendatud kulud. Järelikult, kooskõlas seadusega võib ajutine veeteenuse hind tekitada vee-ettevõtjale kahju.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too riigile kaasa lisakulusid või -tulusid. Määruse rakendamise kulud on planeeritud „Monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seaduses“.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. novembril 2010.

Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse teistele ministriumitele kooskõlastamiseks E-õiguse kaudu.

Juhan Parts
Majandus- ja kommunikatsiooniminister

Marika Priske
Kantsler